

naj jih sprejme pod svojo oblast, ker jih turški sultan več vladati ne more.

Za poduk in kratek čas.

Celje in njegova okolica.

(Zgodovinsko - krajepisna črtica.)

IV. Gornje Celje. Kdor v Celje pride, bode težko opustil ogledati si razun omenjenih znamenitosti tudi razvaline starega celjskega grada ua jugovzhodnem hribu, kamor se brez težave v dobri pol uri leško pride. Pot drži deloma po senčnati hosti, deloma med vinogradi navkreber do kmeta, ki je poprej bil lastnik te razvaline. Na celem Štajerskem ni tako velikanskih razvalin pokrivaajočih tako ogromen prostor. Še razsipano in podrto zidovje nam očitno kaže, kako trden in močen je moral biti nekdanji celjski grad. Okoli štiriogatega Friderikovega stolpa leži v največjem neredu podrto zidovje vse prepreženo z gostim bršlinom, ki ga še nekoliko razpada brani. Na južni strani se je že mnogo kamenja zvalilo v prepad, proti severu in zapadu pa grozno vesi na pečini, pod katero šumi bistra Savinja. Med ljudstvom še se nahaja marsiktera pripovedka o tem gradu in njegovih razvalinah. Tako se govori, da je od grada čez Savinjo na Šmiklavski hrib bil razpet usnjen most, kar pa ni leško verjeti zaradi velike daljine. Tudi pravijo, da je iz gornjega Grada v mestni grad peljala podzemeljska pot in druga podzemeljska pot je peljala proti južni strani na prosto. Pod razvalinami je bojda še zdaj velik zaklad skrit. Ali so že Rimljani Gornje Celje pozidali ali poznej kdo drugi, tega ne vemo. Samo toliko vemo, da so že v 14. stoletju grad in mesto Celje imeli grofi Heunburški, da je oboje gospa Elizabeta Heunburška zastavila deželnemu namestniku na Koroškem Konradu Aufensteinskemu, od ktere ga ju je l. 1331. Friderik Saneški za 250 mark rešil. Ravno ta Friderik Saneški je bil potem l. 1341. od cesarja Ludovika IV. z privoljenjem in priporočenjem vojvode Albrehta II. povzdignjen v grofovski stan z priimkom „Celjski“, ter je postal oče slavne rodovine celjskih grofov, ki so okoli 100 let slavno v Gornjem Celju gospodarili in si v tem kratkem času pridobili svetovno čast in oblast. Friderik I. je bil prvič oženjen z Ano, hčerjo saksanskega vojvode Janeza, od ktere je imel hčeri Ano in Katarino: drugič je bil oženjen z Dietmundo pl. Walsee, ki mu je porodila sina: Ulrika I. in Hermana I. Umrli je 9. avgusta l. 1359. — Ulrik I. je bil tudi dvakrat oženjen; najpred z Adelheido pl. Ottingen in potem z Adelheido Ortenburško ter je umrl l. 1368. zapustivši iz drugega zakona edinega sina Viljema, ki pa ni imel moškega zaroda. Drugi sin Herman I. si je vzel za ženo Katarino, hčer Bosniškega kralja Stefana Tvrdko-ta, ki mu je porodila dva sina Janeza in Hermana II. Janez je umrl brez otrok; Herman II.

pa je imel z svojo ženo Ano grofico Schaumburg tri sinove: Friderika II., Hermana III. in Ludovika, in tri hčeri: Elizabeto, Ano in Barbaro. Sin Ludovik je v otroških letih umrl, Herman je zapustil samo hčer, torej se je moški rod le obranil po Frideriku II., ki se je oženil z Elizabeto grofico Modruško, z katero je imel sina Ulrika II. in Friderika; slednji je vendar hitro umrl. Po smrti prve žene grofice Modruške oženi se Friderik z lepo pa ubogo grofico Veroniko Deseniško, kar sta mu oče in sestra Barbara, žena ogerskega kralja Sigmunda, tako zamerila, da sta Friderika v ječo vrgla, Veroniko pa vkončala. Cesar Sigmund je Friderika in njegovega sina Ulrika II. l. 1436. poknežil, kar je rod celjskih grofov na najvišjo stopnjo slave in oblasti povzdignolo. Friderik je 93 let star umrl l. 1454. Sin Ulrik II. vzeme za ženo Katarino, hčer srbskega vladarja Jurija Brankoviča; njeni trije otroci Herman, Jurij in Elizabeta so pa vsi pomrli še preden je bil Ulrik l. 1456. v Belemgradu umorjen. Tako je z Ulrikom II. zginol toliko slavni rod, ki si je v eni stotini let toliko premoženja, toliko slave in veljave pridobil, da mu ni v zgodovini najti enakega. Z celjsko grofijo se je po umoru Ulrikovem začel hud prepir, kajti 24 dedičev se je za njo oglasilo, med njimi sam cesar Friderik IV. Vdova Katarina je svoje svetovalce in podložnike z prisego zavezala, celjske grofije nikomu ne prepuštili, kdor ne spolni vseh Katarininih zahtev. Pa ravno jeni vojvoda Jan Vitovec se je na tihem z cesarjem pogodil ter mu Gornje Celje in grad v mestu izročil. Cesar vendar ni mogel vseh Vitovčevih zahtev spolniti, zato se Vitovec zopet proti cesarju obrne in bi ga kmalu bil v celjskem gradu vjel. S časoma se vendar Katarina in Vitovec z cesarjem Friderikom pogodita in mu izročita celjsko grofijo, ki je od potlej ostala pod avstrijskim žezlom. Gornje Celje so avstrijski vladarji deloma po oskrbnikih oskrbovali ali so ga dajali v zastavo; l. 1750. pa ga je cesarica Marija Terezija prodala grofu Antonu Gaisruku. Po njegovi smrti je bil posestnik tega grada njegov brat Janez Karol grof Gaisruk, potem pa tega sin Vincencij, ki je vse zagospodaril, tako da je na dražbi kupil grad Gornje Celje kmet Andrej Gorišek za 60 fl. ali kakor drugi pravijo za 35 fl. Leta 1795. še so ljudje v gradu prebivali in podoba iz tistega časa kaže, da je bil še precej v dobrem stanu. Novi posestnik pa ga je do cela razdril in kamenje za zidanje prodal. Da bi se vsaj razvaline tega slavnega grada ohranile, kupil jih je grof Wickenburg za 600 fl. in 10 tolarjev, na račun deželnih stanov in tako so zdaj te razvaline deželna lastnina in dežela dovoli vsako leto nekaj denarja za ohranjanje in vzdrževanje Gornjega Celja.

Smešničar 17. Zastavica: kakor Turk Bolgare. me na kole vesijo; Da se ne genem, me prek života vežejo: Z mečem mi zakrivljenim mojo glavo sekajo; Osrčje mi izrežejo; Me v vedrih

domov znosijo; Z nogami me teptajo, da vse kosti mi zmanejo; Kri mojo v zemljo skrivajo; Kjer solnca žark do nje ne more; Pa zopet tje se vrnejo; Da kri v se mojo srebljejo; Pri tem veseli pevajo; Še skačejo in plešejo; Boga pa svojga hvalijo, Ki mojo kri jim pit' je dal; Vsi tako z menoj delajo; To niso Turki ne, I jaz, ki me tak' mučijo, Bolgar jaz nisem ne; Mučitelji Slovenci ste; Kdo sem pa neki jaz? Dr. J. P.

Vinska trta

Razne stvari.

(Blagoslovljenje dijaškega semenišča) v Mariboru se bo vršilo v sredo 1. maja. Slovesnost se začne ob 8. uri predpoldnem: prijatelji novega zavoda so uljudno pevačljivi.

(Najstarejši mešnik na Štajerskem) morebiti v celi Avstriji je umrl, namreč stolni prošt v Gradcu preč. g. Franc Praš, 97 let star.

(Iz Slov. Bistrice) se nam piše, da so tamošnji žandarji z pomočjo konjiških zgrabili glasovitega tata Jož. Pirša iz Kostrivnice, to pa v Ločah pri posestniku Štefanu Lebru, ki je ničvredneža nad kletjo v krmi skritega imel.

(Kresijsko poslopje v Mariboru) daje 1400 fl. letnih dohodkov, ali nič ne moremo zvedeti, kako in kde marib. okrajn. zastop, ali jegovi odborniki, to svoto porabijo? Kdor kaj več vé, naj to izpove!

(Svitli cesar so pomilostili) na smrt obsojena morivec Jakoba Čurina in Tomaža Čelana; prvi bo 16 let zaprt, drugi pa svoje žive dni.

(Izredna požrtvovalnost). Milostljivi škof Dobrila so za dijaško semenišče v Trstu darovali 40.000 fl.; grof Lilienthal v Gradcu pa družbi duhovnikov graške škofije 20.000 fl.

(Družba sv. Mohorja) v Celovcu je kupila hišo barona Sterneka za 27.000 fl.

(Vinski sejm) napraviti je sklenola ptujška podružnica štajerske kmetijske družbe; če bo tako počasna, kakor mariborska, tedaj še bomo dolgo čakali na vinski sejm v Ptuj.

(Strašen požar) je 19. t. m. v Sp. Jablanah fare Cirkovške 9 posestnikom pokončal hiše in hleve, tudi je pogorelo 12 glav živine; škode je 24.500 fl.

(Velik sod) so izdelali v Kaniži na Ogorskem in ga bodo v Pariz odposlali na svetovno razstavo; sod ima 82 dog, ki so po 5³/₄ metra dolge in po 60 centm. debele; samo delo je stalo 10.000 fl.

(† G. Janez Lipold) posestnik in trgovec v Mozirju, bivši deželni in državni poslanec Slovenec je 18. t. m. po dolgotrajni boleznini umrl 68 let star. Ranjki je bil vselej blagodušen slovenski narodnjak in v savinjski dolini mnogopoštovan mož. Naj počiva v miru!

(Zavolj osepnic) je morala šola pri sv. Urbanu zvnaj Ptujja biti zapreta. Ker osepnice ponehavajo, se bo po veliki noči zopet odprla. Tukajšnji zdravnik ni g. Ferk, ampak gosp. Simon

Krajnc; z tem bodi pomota v 15. števil. „Slov. Gosp.“ popravljena!

(Za dijaško semenišče „Maksimilijanum-Viktorinum“) je daroval Franc Kač iz Verbja v Žavski fari 50 gld. — Gospodična Roza Albenberg v Mariboru je sporočila 300 gold. — Mil. knez in škof za olepšanje semeniške kapele 500 fl. Č. g. Fr. Sorčič 100 gld. — Č. g. Fr. Kosar obligacijo 100 gld. — Č. g. M. Kovačič 50 fl. — Č. g. Fr. Hirti 20 gld. — Č. g. Ivan Skubala 30 fl. Neimenuvan 5 fl. N. N. 2 fl. letnega doneska.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Ivan Ozmeč župnik v Šetalah stopi v stalni pokoj. Provizor v Šetalah postane ondotni kaplan č. g. Lovr. Janžekovič, za kaplana pa pride č. g. Ivan Stanjko. — Č. g. Jernej Voh, I kaplan v Konjicah stopi zavolj boleznini v začasni pokoj, in na njegovo mesto pride č. g. Ivan Mlakar. Nadalje so predstavljene č. g. kaplani: Jož. Rostaber k sv. Križu pri Slatini II.; Mat. Slekovec v Cirkovici; — Andr. Vodnšek v Središče; — Jož. Kočever v Griže; — Jož. Pajmon v Loko; Štefan Mohorko v Dramlje, Franc Arnuš v Selnico nad Mariborom. Druga kaplanija v Vojniku ostane začasno izpraznjena. Umrl je č. g. Ivan Jakopina, duhovnik v pokojni, star 39 let.

Dražbe III. 27. apr. Marija Denike v Račah 46.287 fl. Janez Wolf v Mariboru 2015 fl. 29. apr. Martin Strojnik v Obrežu 1124 fl. Marija Šebat v Lembergu 1260 fl. Martin Romič v Babjem vrhu.

Listič uredništva in opravištva. G. V. Šk. v Z. v dopisih se morajo imena razločno izpovedati, vsaj za urednika, smešničarji nam bodo dobro došli, le pošljite nam jih. Inserat Slavije, dopis iz Babinec in Celja prihodnjic!

Loterijske številke:

V Trstu 20. aprila 1878: 54, 37, 18, 64, 78.

V Lincu " " 13, 43, 26, 73, 77.

Prihoduje srečkanje: 4. maja 1878.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁰⁰/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78¹/₂ funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Jčemen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	9	50	6	40	6	—	3	40	6	30	6	40	7	50
Ptuj	9	10	6	20	6	—	3	60	6	30	6	—	6	80
Ormuž	8	90	6	50	5	40	3	25	6	60	7	80	4	17
Gradec	9	53	6	41	6	34	3	70	6	58	6	30	5	77
Celovec	9	42	6	41	6	52	3	12	6	18	4	46	6	14
Ljubljana	10	26	6	68	5	92	3	77	6	88	7	3	6	83
Varaždin	8	80	7	20	6	20	3	80	6	40	6	80	7	30
Zagreb	8	90	7	—	5	20	3	20	6	40	7	60	7	40
Dunaj	11	55	8	60	9	75	7	35	8	65	—	—	—	—
Pešt	11	45	7	88	8	90	6	88	7	42	5	—	—	—